

ЗАСТЪПНИЧЕСТВО ЗА ЧОВЕШКИТЕ ПРАВА НА ИНТЕРСЕКС ХОРАТА - КАК МОЖЕТЕ ДА ПОМОГНЕТЕ?

BULGARIAN

ДАН КРИСТИЯН ГАТАС
ДЕКЕМВРИ 2015

- 5** Да си интерсекс в Европа
- 15** Често задавани въпроси
- 21** Как можете да помогнете?
- 25** Приложения
- 29** Ресурси

Европейското представителство на Международната Асоциация на Лесбийки, Гей, Бисексуални, Транс и Интерсекс (ILGA) – е международна неправителствена организация, която обединява над 400 организации от 45 европейски държави. Самата ILGA е създадена през 1978.

ILGA-Европа е основана като отделно крило на ILGA и самостоятелно юридическо дружество от 1996.

Нашата визия е за свят, в който достойнството, свободите и пълното притежание на човешки права са осигурени за всеки един човек, без значение каква е реалната или подразбраната им сексуална ориентация, полова идентичност, полово изразяване и интерсекс статут.

Двата основни стълба на работата на ILGA-Европа са:

Застъпване за човешките права и равенството за ЛГБТИ хора на европейско равнище, пред организации като Европейския Съюз, Съвета на Европа и Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (OSCE), особено в случаите свързани с убежище, престъпления от омраза и реч на омраза, образование, работа, семейство, свобода на събрание, сдружаване и изразяване, здраве, законово признаване на полова идентичност и неприкосновеност на тялото.

Подкрепа на европейското ЛГБТИ движение чрез осигуряване на обучение и подкрепа на членуващите организации и други ЛГБТИ групи по теми като застъпничество, събиране на средства, организационно развитие и стратегически връзки, и много други.

Международна Интерсекс Организация – Европа е дъщерна организация на европейски интерсекс организации базирани на човешки права. Основана е на Деня на Човешките Права (10ти декември) по време на втория интерсекс форум в Стокхолм през 2012.

OII-Еуропа работи за защитата и пълното реализация на човешките права на интерсекс хората в Европа и по света. OII-Еуропа дава експертна оценка относно нарушения на човешките права на интерсекс хора пред институции от ЕС и ООН. Също така предлага и обучения и информация за законодатели, НПО-та и широката общественост относно условията на живот на интерсекс хората и нарушенията на човешките права, с които те се сблъскват. OII-Еуропа гради силно европейско движение като протяга ръка към интерсекс индивиди, активисти и организации из цяла Европа и им помага да отстояват интерсекс права.

OII-Еуропа е автономен клон на Международната Интерсекс Организация (OII), която е децентрализирана световна мрежа от интерсекс организации. OII е основана през 2013 и оттогава работи чрез националните си групи във всеки регион по света.

Скъпи читатели,

От средата на 90те досега, постоянно нарастващ брой от интерсекс хора в Европа и по целия свят намират нужния кураж да повдигнат глас и да изобличат нарушенията на човешките права, от които интерсекс хората страдат. За да могат да правят това, те трябва да превъзмогнат пазени тайни, срам, патологизации или самопатологизации и дълбоката пропаст в знанията на широката общественост относно интересите (или чисто и просто съществуването) на интерсекс хората. Такъв тип предизвикателства са били и продължават да бъдат трудни за преодоляване.

Но светът се променя. 1 април 2015 година бе повратна точка в Европа, когато Малта стана първата държава в света, която защити физическата цялост и неприкосновеността на тялото на интерсекс хората на базата на „полови характеристики“. Малта и Гърция (от 24ти декември) са първите държави в Европа, които изрично и ясно защитиха интерсекс хората от дискриминация.

2015 също бе годината на два забележителни документа: Комисариатът за Човешки Права към Съвета на Европа издаде доклад наречен “Човешките Права и интерсекс хората”, и Агенцията за Фундаментални Човешки Права към ЕС издаде фокус доклад наречен “Положението на фундаменталните човешки права на интерсекс хората”. И двата доклада потвърждават, че в цяла Европа продължават да се провеждат полово „нормализиращи“ лечения без съгласието на потърпевшите.

В основата на сполучливата защита е знанието. Ако искате да разберете как можете да работите за промяната, този документ ще ви послужи като средство. В него ще бъдат обяснени основните предизвикателства, с които интерсекс хората се срещат в различни сфери от живота си; ще бъдат заявени исканията на интерсекс хората; ще бъде дадена информацията относно текущите политически развиятия; и също така ще има съвети относно това как може да станете надежден съюзник на интерсекс хората.

Благодарим на ILGA Европа, че направиха този документ възможен и че продължават самоотвержено да защитават и отстояват човешките права на интерсекс хората. Благодарим на Европейската Комисия за набавянето на нужните средства за да бъде тази задача изпълнена.

*Дан Кристиан Гатас,
Мириам ван дер Хаве
Съпредседатели на ОИ*

Европе

Скъпи читатели,

Благодарение на смелата и самоотвержена работа на интерсекс активисти от цяла Европа, мълчанието и ниското ниво на всеобщо познание, които преди са обкръжавали проблемите на интерсекс хората, са сега заменени с повишен интерес от страна на НПО съюзници и законодатели, по-голямо присъствие в медиите и силни политически изявления.

Веднъж след като разберат как биват нарушени човешките права на интерсекс индивидите и на какво са подложени те през живота си, първата реакция на хората е да попитат „Как мога да стана интерсекс съюзник? Какво мога да сторя?“

Откакто добавихме “И” към мисията си през 2008 и съорганизирахме първия Европейски интерсекс форум през 2011, ние от ILGA-Европа, си задаваме същите въпроси. Преминали сме през продължителен процес на учене и създаване на взаимоотношения в партньорство с ОП-Европа. Този процес на учене бе подкрепен от ежегодният Интерсекс форум, непрекъснатите контакти с интерсекс активисти, и обучения за екипа на ILGA-Европа и членуващите организации. Ние продължаваме да учим всеки ден.

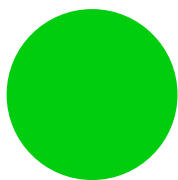
През годината видяхме разтящ интерес към проблемите на интерсекс общността от страна на редица институции за човешки права, групи за равенство, законодатели, здравни експерти, учители, НПО-та, и разбира се ЛГБТ активисти. Окуражени сме от готовността им да се присъединят към нас в това начинание да научим повече за проблемите на интерсекс хората и общността, и по този начин ставаме силни съюзници в битката за човешки права на интерсекс хората.

Надяваме се, че този наръчник ще е средството, което ще помогне да държим в течение нашите съюзници, и ще е отправна точка за много разговори.

Интерсекс хората са неразделна част от работата ни за човешки права. Сега ви насърчаваме и вие да включите интерсекс хората във вашата работа за човешки права.

*Евелин Паради
Изпълнителен Директор на ILGA-Европа*

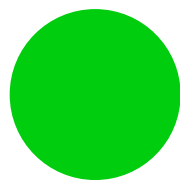
**ДА СИ
ИНТЕРСЕКС
ЧОВЕК
В Европа**

КОИ СА ИНТЕРСЕКС ХОРАТА?

Интерсекс индивидите са родени с полови характеристики (като хромозоми, гениталии и/или хормонални структури), които не влизат ясно в мъжки или женски категории, или които принадлежат едновременно и към мъжките, и към женските категории. Лекарите често съветват родителите да се съгласят да бъдат извършени медицински интервенции на интерсекс новородени и деца, които да направят телата им (привидно) да отговарят на мъжки или женски характеристики. В повечето случаи, този тип интервенции не са от медицинска необходимост и могат да имат крайно негативни последици за интерсекс децата на по-късни етапи от живота им. “Интерсекс” се използва за да обозначи целия спектър от разновидности в половите характеристики, които се срещат природно у човешкия вид. Думата също се използва като признание за физическия факт, че биологичния пол е спектър и че съществуват хора с вариации на полови характеристики различни от мъжки или женски.

Исторически, терминът “интерсекс” е бил използван да значи съществуването на отклонение, което е трябвало да бъде “поправено” чрез медицинска интервенция. През последните две десетилетия, защитници на интерсекс човешките права и техните организации предефинират и утвърждават “интерсекс” като обхващащ термин базиран на човешки права. Нашите полови характеристики съществуват от раждането ни, независимо дали сме интерсекс или не. Обаче фактът, че някой има интерсекс тяло, може да бъде разкрит в отделни етапи от живота им: след раждането, по време на детството, през пубертета, или дори чак като възрастен индивид. В зависимост от житейските обстоятелствата и степента на табу в средата, даден човек може да разбере, че има интерсекс тяло на ранна възраст или на по-късен етап. Някои интерсекс хора никога не разбират.

КАКЪВ Е ОСНОВНИЯТ ПРОБЛЕМ, С КОЙТО ИНТЕРСЕКС ХОРАТА В ЕВРОПА СЕ СРЕЩАТ В ДНЕШЕН ДЕН?

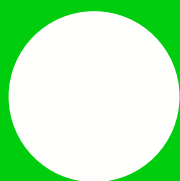
В свят, в който огромна част от хората и правителствата познават и приемат само два пола (‘мъжки’ и ‘женски’), съществуването на интерсекс хора и техните тела не бива признато. Вместо това, здрави интерсекс тела биват разглеждани като “медицински проблем” и “психо-социален спешен случай”¹, който трябва да бъде поправен чрез хирургически, хормонални, други медицински и понякога психологически средства. Според първи по рода си фокус доклад на Агенцията за Фундаментални Човешки Права от 2015 относно положението на фундаменталните човешки права на интерсекс хората в Европейския Съюз, ‘нормализираща’ хирургическа намеса се прилага върху интерсекс деца в поне 21 от държавите членки². Тази ситуация се повтаря из целия свят³.

¹ Ladee-Levy JV.: Неопределените генитали като психо-социален спешен случай In: Z Kinderchir. 1984 Юни;39(3):178-81.

² В 8 от държавите членки, законен представител може да даде съгласие за полови ‘нормализиращи’ медицински интервенции ако лицето не е на възраст само да вземе решение. Агенция за Фундаментални Човешки Права към ЕС: фокус доклад. Положението на фундаменталните човешки права на интерсекс хората. Виена 2015, стр. 1.

³ Дан Кристиан Гатас: Човешки Права сред половете. Предварително изследване на житейското положение на интер* индивиди. Редак. от Фондация Хайнрих Бьол. Берлин 2013.

КАКВО Е ДА СИ ИНТЕРСЕКС ЧОВЕК В ЕВРОПА В ДНЕСНИ ДНИ?

ПРИМЕРИ НА НАРУШЕНИЯ НА ЧОВЕШКИТЕ ПРАВА, С КОИТО ИНТЕРСЕКС ХОРАТА СЕ СБЛЪСКВАТ ПРЕЗ ЖИВОТА СИ:

Из цяла Европа, интерсекс хората се сблъскват с патологизация и крайни нарушения на човешките им права. Понеже на това да си интерсекс се гледа като на разстройство, когато диагностика преди имплантация [инвитро процедури] или пренатални прегледи покажат риск от вариация на половите характеристики у ембрионите и зародишите, те могат да бъдат прекратени да се развият по-нататък. В други случаи, се предписва пренатално лечение с високо рисково използване на медикаменти (дексаметазон) не по предназначение.⁴

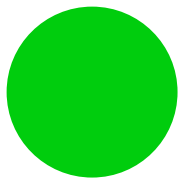
След раждането, като деца, подрастващи и възрастни, интерсекс хората се сблъскват с нарушения на физическата им неприкосновеност, включително медицински интервенции без лично, предварително, осъзнато и напълно информирано съгласие. Това може да доведе до психологична травма, както и сериозни физически увреждания, вариращи от болезнени белези или липса на усещания до остеопороза и проблеми с уретрата. Интерсекс децата са подложени на риск от неподходяща домашна среда поради табу и медикализация. Те също в риск от напускане на училище поради ефектите на медицинското лечение и тормоз от околните.

Възрастните интерсекс хора могат да имат трудности с намирането на работа поради липсата на образование, физически увреждания или липсата на самоуважение, причинена от социалната стигма. Съществува докладван по-висок риск на бедност поради липсата на образование като резултат от патологизация и свързаните с нея травми. Независимо от възрастта, интерсекс хората се сблъскват със стигма, структурна и вербална дискриминация, тормоз, липса на адекватни медицински грижи, липса на достъп до нужни медикаменти, липса на признание от закона, и липсата на видимост в обществото относно телата им.

С течение на годините, също както всеки друг човек, интерсекс хората се имат нуждата да разчитат на здравния сектор повече и повече. Обаче, понеже са били насилени да преминат през травмиращи процедури в миналото, е изключително трудно за тях да разчитат и да се доверят на здравните услуги. В допълнение, има много малко информация относно как тяхното здраве се влияе от процедурите, на които те са били подложени през по-голямата част от живота си.

⁴ “Не по предназначение” значи използването на медикамента извън оригинално тестваните и лицензирани параметри. adee-Levy JV.: Неопределените генитали като психо-социален спешен случай In: Z Kinderchir. 1984 Юни;39(3):178-81. Хайнрих Бьол. Берлин 2013.

ДОСТЪП ДО МЕДИЦИНСКИ УСЛУГИ И НАСИЛИЕ В МЕДИЦИНСКАТА СРЕДА

Достъпът до основни медицински услуги често е ограничен заради преубежденията на медицинските лица и политиките на застрахователите относно застрахователните фондове. Това важи с особена сила в ситуации където достъпа до специфични услуги (напр. наличност на профилактични прегледи за определени състояния или общи медицински услуги) е свързан с биологичния пол на индивида, който се нуждае от услугата или когато медицинската история на даден човек е от значение (напр. животозастраховане, частна медицинска застраховка, собствена застраховка за инвалидност).

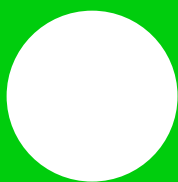
Неверие, преубеждения и отвращение изразени от медицински лица могат да принудят интерсекс хората да избягват да търсят медицински услуги. Също така могат и да доведат до отказа на медицински лица да дават достъп на интерсекс хора до медицински услуги. Такива случаи са били докладвани от цяла Европа на ОИЕ Еуропа и нейните организации членки.

Обратно на предположенията на медицинските

мнения, извършването на операции за промяна на пола не помага на интерсекс хората да избегнат тези бариери пред здравните услуги на по-късен етап от живота: случаи са докладвани и от интерсекс индивиди, преминали през хирургическа намеса, и от такива, които не са.

Интерсекс индивиди многократно са докладвали физическа и психологическа злоупотреба от страна на медицински лица (напр. прегледи без съгласие, грубо използване на инструменти за преглед или стоварване на вина върху интерсекс хората, че нарочно не съдействат когато телата им не дават възможност да се случи традиционен преглед).

Други често срещани проблеми, с които се сблъскват интерсекс хората в Европа, са липсата на достъп до хормонални заместители (след хирургическо премахване на тъкани произвеждащи хормони) или използването на хормонални заместители, които не отговарят на истинските нужди на тялото на индивида (а вместо това целят да наложат приписания мъжки или женски пол).

ОБРАЗОВАНИЕ

При интерсекс хората, проблемите в образователната среда могат да започнат от самото начало. Като начало, интерсекс хората не са включени конструктивно в курса на обучение.⁵ Най-често интерсекс хората не са включени въобще. Ако са споменати, те влизат в ситуация да бъдат третирани като имагинативни продукти на митологията (хермафродит), като пример за ненормалност или да бъдат патологизирани (в текстове по биология, медицински наръчници или енциклопедии). В допълнение, сексуалното образование не споменава за тяхното съществуване или какво е да са с интерсекс тяло. Вместо това, то се цели да продължи идеята, че само два пола съществуват. Тези преживявания в крехка възраст увеличават чувството за срам, че са скришна тайна, че не съществуват или че са мошеници. Още повече, интерсекс учениците може да се сблъскат с директна дискриминация в училище и при по-нататъшно образование ако начинът, по който изразяват своя пол, техният ръст или други части от външния им вид не влизат в нормите за мъж или жена.

Интерсекс индивиди са докладвали тормоз в училище в тези категории (напр. използването на унижителен език, психологично и физическо насилие). Места, където тялото бива разкрито пред другите, например тоалетни или съблекални, често причиняват безпокойство и биват докладвани като източници на тормоз, независимо дали интерсекс човекът е преминал така наречената 'нормализираща' операция или не.

Още по-притеснително е, че интерсекс индивидите се сблъскват и с образователни прегради директно свързани с нарушаването на тяхната телесна цялост. Повечето операции, извършени в ранна възраст, водят до няколко допълнителни операции през следващите години. Тези често се извършват по време на училищните ваканции, лишавайки детето от нуждата да си почине и да се забавлява. Някои деца напускат училище в резултат на този дългосрочен процес на възстановяване.

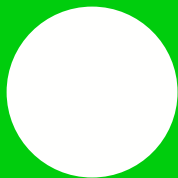
⁵ Изключение правят малтийската 'Политика относно транс, полово-променливи и интерсекс ученици в училище' и исландската образователна система за кучър индивиди, която е вкарана в училищата с дългосрочната цел да бъде интегрирана в общия курс на обучение.

ОБРАЗОВАНИЕ

Доклади също показват, че нежеланата хормонална терапия, в детството или по време на пубертета, целяща да промени тялото в посоката на зададения пол, също съвпада със спад на оценките в училище. Това физическо и психологическо напрежение пречи на интерсекс хората да развият своя пълен потенциал и води до недобро представяне в училище. В резултат

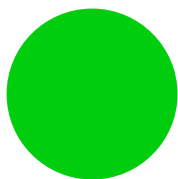
на това, тези деца и юноши се сблъскват със сериозни трудности при добиването на висше образование и са в риск от бедност с нарастване на възрастта. Интерсекс хората, които успеят да се сдобият с висше образование, продължават да се борят с комбинираното въздействие на изпитаните от тях нарушения на човешките им права и дискриминацията, която продължават да срещат като възрастни.

ИНТЕРСЕКС ХОРАТА НАПУСКАТ УЧИЛИЩЕ

Неотдавнашно австралийско изследване събрало данни от 272 интерсекс индивида, на възраст 16-85+ години, показва, че само четвърт от участвалите оценяват цялостното си преживяване в училище като позитивно. Преобладаващото мнозинство от участниците (92%) не са посещавали училище с приобщаващо образование за сексуалното развитие/пубертета. Като цяло, 18% от хората с вариации в

половите характеристики имат само основно [първите 6-7 години според австралийската система] образование (в сравнение с 2% от общото австралийско население). Мнотото от участвалите (66%) са изпитали дискриминация варираща от индиректна до директна вербална, физическа или друг вид дискриминация злоупотреба. Рисковете по отношение на благосъстоянието са били високи.⁶

ЗАЕТОСТ

Предизвикателствата, изпитани от интерсекс хората в училище, често продължават и в работата им, продължавайки чувствата на табу, потайственост и срам. Те могат да бъдат жертви на директна или индиректна дискриминация и тормоз заради външния им вид или начина по който изразяват своя пол.⁷

При кандидатстване за работа, на интерсекс хората може да им се наложи да обяснят липси в своето образование или заетост, създадени в резултат на хоспитализация или периоди на неспособност за работа поради депресия или травма. Минали и настоящи лечения имат въздействие върху физическото и психическото здраве на човека и директно намаляват неговата работоспособност.

Медицинските проверки на служителите могат да бъдат изключително трудни за интерсекс хората; особено когато отговорният медицински специалист изобщо не е обучен за съществуването на интерсекс индивиди или смята, че интерсекс хората имат

разстройство на сексуалното развитие. Данни показват, че при кандидатстване за работа в някои професии (напр. полиция, пожарникари), интерсекс хора са били отхвърлени въз основа на тяхната РСР диагноза (разстройство на сексуалното развитие) диагноза и / или хирургичните операции, на които са били подложени без тяхното съгласие.

Веднъж подсигурили си заетост, интерсекс хората наблюдават натрапчива любопитност относно телата им от страна на колеги.⁸ Някои интерсекс хора, осмелили се да споделят информация за своето интерсекс тяло наблюдават неверие и отхвърляне от страна на колеги и висшестоящи.⁹ Точно както по време на ученическите години, напрежението причинено от дискриминация и стигматизация водят до по-често отсъствие от работа, увеличавайки риска интерсекс хората да загубят работата си.

Някои интерсекс хора са придобили статус на инвалидност поради физическите увреждания, получени в резултат на операции проведени без съгласие. В зависимост от гържавата този статут може да предложи известна защита, но може да се окаже и за сметка на допълнителна дискриминация и стигма като лице с увреждания.¹⁰

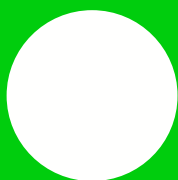
⁶ ЮНЕСКО TH/DOC/HP2/15/042, стр. 38, <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002354/235414e.pdf>

⁷ Непубликувани интервюта проведени от проекта "Антидискриминационна работа и овластяване на интер*" с интерсекс хора живеещи в Германия. Обобщение на резултатите може да бъде намерено на https://interprojekt.files.wordpress.com/2015/09/interprojekt_konzept.pdf

⁸ ОИИ Австралия, Гордост в многообразието (2014): Ръководство на работодателите за включване на интерсекс, стр. 17. <https://oii.org.au/wp-content/uploads/key/Employer-Guide-Intersex-Inclusion.pdf>

⁹ Холандски институт за социологически изследвания: Живот като интерсекс / с РСР Изследователско проучване на социалното положение на лица с интерсекс / РСР. Написано от Джантин ван Лисънк 2014, стр.56.

¹⁰ ОИИ Европа(2015): Изявление на ОИИ Европа за Интерсекс, инвалидност и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания. http://oiiurope.org/wp-content/uploads/2015/05/CRPD_2015_Statement_OII_Europe.pdf

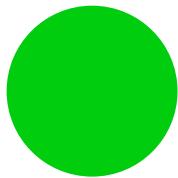

ДИСКРИМИНАЦИЯ В ДРУГИ СФЕРИ

Интерсекс хората са изложени на риск от дискриминация, когато полът им не отговаря на социалните норми на така наречените мъжки и женски тела. В резултат на това те могат да се сблъскат с тормоз или дискриминационни практики във всички области на живота, включително при достъп до стоки (напр. лекарства, грехи, козметика) и услуги (напр. фитнес клубове, хотелски стаи, самолетни билети).

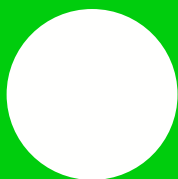
ЧОВЕШКИТЕ ПРАВА НА ИНТЕРСЕКС ХОРАТА СА В ОПАСНОСТ

- ПРАВОТО НА ЖИВОТ
- ЗАБРАНАТА ЗА ИЗТЕЗАНИЯ, НЕЧОВЕШКО И УНИЗИТЕЛНО ОТНОШЕНИЕ
- ПРАВОТО НА САМООПРЕДЕЛЕНИЕ И ТЕЛЕСНА НЕПРИКОСНОВЕНОСТ
- ПРАВОТО НА ЛИЧЕН И СЕМЕЕН ЖИВОТ
- ПРАВОТО НА НЕДИСКРИМИНАЦИЯ
- ПРАВОТО НА ЕФЕКТИВНО ЛЕЧЕНИЕ
- ПРАВОТО НА ИНФОРМАЦИЯ
- СВОБОДА НА ИЗРАЗЯВАНЕ ...

ПРИЗНАВАНЕ ОТ ЗАКОНА

Докато растат, интерсекс индивидите могат да открият, че полът, който им е бил зададен при раждането чрез официална регистрация (и често след медицинско лечение), не отговаря на тяхната собствена полова идентичност. Процесът, по който трябва да преминат те за да получат достъп до признаване на пола, варира значително между европейските държави. Ако юридическото разпознаване на половете изобщо е налице, процедурата често изисква интерсекс хората да се декларират като транс, за да променят графата на пола си. В някои страни изискванията за юридическо признаване на пола могат да попречат на хората, които имат диагнози, свързани с интерсекс състоянието им, да използват тези правни процедури, като най-често ги пращат в юридически ад.

КАКВО ИСКАТ ИНТЕРСЕКС ХОРАТА?

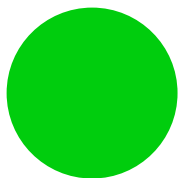
Единодушните искания на международното движение за интерсекс правата на човека бяха изложени в Декларацията на Малта на Третия Международен Интерсекс Форум през 2013 г. Декларацията изисква **да се сложи край на осакатяващи и "нормализиращи" практики** като генитални операции, психологически и други медицински лечения. Вместо това интерсекс хората трябва да бъдат оправомощени да вземат свои собствени решения по въпроси, които засягат тяхната телесна цялост, физическа автономност и самоопределение.

Практики като убийствата на деца и убийствата на интерсекс хора се случват в някои части на света, но не и в Европа. Факт е обаче, че в Европа патологизирането на интерсекс състоянието води до все повече пред-имплантационна генетична диагностика, пренатален скрининг и лечение, и селективен аборт на интерсекс зародиши. Тези злоупотреби произтичат пряко от идеята, че интерсекс телата са форма на разстройство. Поради това Декларацията призовава за **депатологизирането на вариациите в половите характеристики** в медицински наръчници, протоколи и класификации като Международната Класификация на Болестите на Световната Здравна Организация (МКБ / ICD).

Декларацията от Малта също така подчертава, че създаването и улесняването на подкрепящи, безопасни и окуражаващи среди за интерсекс хората, техните семейства и околната им среда е от ключово значение. Това включва приемането на антидискриминационно законодателство, защитаващо половата принадлежност и гаранции, че интерсекс лицата са защитени срещу дискриминация при други пресечни точки. Това означава също така да се гарантира предоставянето на всички права на човека и граждански права на интерсекс хората, включително правото да сключват брак и да създават семейство, както и правото на документи, отразяващи половата им идентичност.

Във връзка с несправедливостта и страданието, причинени на интерсекс хората в миналото, Декларацията призовава за осигуряване на адекватни поправки, обезщетение, достъп до правосъдие и право на истината. Това означава, че интерсекс хората трябва да имат право на пълна информация и достъп до собствените си медицински досиета и история.

Медикализацията и заклеимяването на интерсекс хората води до значителни травми и притеснения за психичното здраве. Важно е да се гарантира, че непатологизиращата психо-социална и обществена подкрепа ще бъде на разположение на интерсекс лицата, при нужда през целия им живот, както и на родителите и / или на доставчиците на грижи.

ЮРИДИЧЕСКАТА СИТУАЦИЯ В ЕВРОПА

За съжаление, Европа не е безопасно място за интерсекс хората. Въпреки нарастващото внимание, което интерсекс проблемите получават в някои страни, интерсекс хората остават невидими в цяла Европа. Освен това има огромна липса на непатологизираща информация за интерсекс хората. Те са изложени на риск да бъдат считани за болни във всички области на живота.

Освен Малта и нейния **Закон за полова идентичност**, изразяване на полова принадлежност и полови характеристики от 2015 г. никоя друга европейска държава не е приела разпоредби за осигуряване на физическа неприкосновеност, телесна автономност и самоопределение на отделни индивиди. Малтийският закон, приет през април 2015 г.,

понастоящем е водещият пример за най-добра практика в световен мащаб за това как да се гарантира защитата на интерсекс лица. Законът осигурява защита на основата на половите характеристики в законодателството за равно третиране и в разпоредбите за борба с престъпленията от омраза и реч на омразата в Наказателния кодекс.

Важно е, че законопроекът забранява всяка "медицинска намеса, която се ръководи от социални фактори, без съгласието на засегнатото лице". Освен това законът установява правото на достъп до психосоциална подкрепа, както и подкрепа от връстници и позволява на всеки човек да получи законово признание или промяна на своята полова идентичност чрез обикновена административна процедура.

ИСЛАНДИЯ

работи върху законодателство, подобно на малтийския закон. То предлага включването на защита на телесната неприкосновеност и самоопределянето на лицето на основата на полови характеристики. Държавата също така планира да предложи защита от престъпления, свързани с омраза и реч на омраза, както и защита въз основа на половата идентичност, изразяването на пола и сексуалните характеристики в областта на заетостта, стоките и услугите и други сфери на живот.

ФИНЛАНДИЯ

преработи своя Закон за равенство между половете през 2015 г., който сега обхваща и "полови белези на тялото", която има за цел да предпази интерсекс хората от дискриминация.

МАЛТА, и от 24 декември 2015 г. **ГЪРЦИЯ**, са единствените държави в Европа, които изрично осигуряват защита срещу дискриминация на основата на "полови белези". Малтийският закон изисква обществените услуги да премахнат незаконната дискриминация и тормоз и да насърчават равенството на възможностите за всички, независимо от тези характеристики.¹¹

ОСТРОВ ДЖЪРСИ

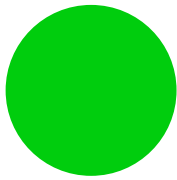
прие наредба за дискриминацията през 2015 г., като включи "интерсекс статус" в новото основание за защита на "пола" в Закона за дискриминацията (Джърси) от 2013 г.¹²

СТРАНАТА НА БАСКИТЕ

в Испания и **ШОТЛАНДИЯ** в Обединеното кралство предприеха първите стъпки на регионално равнище за изрична защита на интерсекс лица от дискриминация, като се позоваха на интерсекс състоянието на основата на полова идентичност. Някои страни в Европа косвено включват интерсекс в графата на пола и / или половата идентичност. Други европейски страни имат открит списък на основанията за дискриминация, които предлагат основание "груго", което би могло да се използва за защита на интерсекс лица. Въпреки това, при липса на съдебна практика, това основание остава неизпробвано. Като се има предвид липсата на социална и правна видимост на интерсекс хората, използването на "груго" по този начин трябва да бъде предшествано от образование на обществото и заинтересованите страни по интерсекс въпроси.

¹¹ Малта (2015), Закон за признаване и регистрация на пола на лице и за регулиране на последиците от такава промяна, както и признаването и защитата на половите характеристики на лице, статия.

¹² Джързи Щат (2015), Дискриминация (Пол и свързани с него характеристики) (Джързи) 201, парагр. 7.3

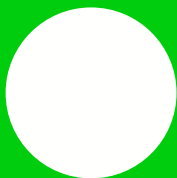

СЪБИРАНЕ НА ДАННИ

Интерсекс хората получават глас и започват да говорят за себе си едва през последните 20 години за това кои са те и през какви, често ужасяващите преживявания, са преминали. Точно както обществото като цяло, администрациите и изследователските институти до голяма степен не знаят за съществуването на интерсекс хора. По време на събирането на данни за проучването на Агенцията на ЕС за Основните Права през 2015 г., безпрецедентните трудности при събирането на данни и общата липса на статистически данни бяха подчертани като два от най-важните резултата от проучването. Съществува голяма нужда от събиране на общи данни, както и от проучвания на психологическата и физическата житейска ситуация на интерсекс лицата. Всички проучвания трябва да се провеждат от социологична и депатологизираща човешките права гледна точка. Затова се препоръчва събирането на данни да се извършва съвместно с интерсекс учени и / или в сътрудничество с интерсекс организации; то трябва също така да признае и да

възнагради техния опит.

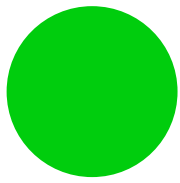
Повечето от малкото психо-социални проучвания, които съществуват, са проведени от практикуващи лекари и / или психолози. При прегледа на техните заключения е важно да се признае, че респондентите може да са били травмирани от ранни медицински лечения и че провеждането на интервюто в медицинска обстановка може да е травмиращо за тях. Респондентите също може да са се чувствали неудобно от самите интервюиращи. Също така е много вероятно тези, които са най-негативно засегнати от медицинските лечения, да не са готови въобще да участват в интервютата, което лишава проучванията от много важни отговори. Въпреки това, дори и в този ограничен брой проучвания (и като се имат предвид тези потенциални пропуски в информацията), процентът на участниците, които съобщават за тежки проблеми, свързани с медицинската интервенция, е значителен.

ПСИХИЧЕСКОТО И ФИЗИЧЕСКОТО ЗДРАВЕ НА ИНТЕРСЕКС ХОРАТА

Немско проучване, проведено от медицински екип между 2005 и 2007 г., обхваща преживяванията на 439 интерсекс лица от всички възрасти, от Германия, Австрия и Швейцария. 81% са били подложени на една или няколко операции поради тяхната диагноза за разстройство на половото развитие. Почти 50% от участващите възрастни съобщават за психологически проблеми и разнообразни проблеми, свързани с физическото им благополучие и сексуалния им живот. Две трети са свързвали тези проблеми с медицинското и хирургичното лечение, на което са били подложени. Участващите деца съобщават за значителни смущения, особено в семейния си живот и във връзка с физическото им благополучие.¹⁵ Тези констатации са притеснителни. Изследване, извършено с акцент върху правата на детето и правата на човека, би довело до още по-обезпокоителни резултати.

¹⁵ Netzwerk Intersexualität (Ed.): Erste Ergebnisse der Klinischen Evaluationsstudie im Netzwerk Störungen der Geschlechtsentwicklung/Intersexualität in Deutschland, Österreich und Schweiz Januar 2005 bis Dezember 2007. http://www.netzwerk-dsd.uk-sh.de/fileadmin/documents/netzwerk/evalstudie/Bericht_Klinische_Evaluationsstudie.pdf

ФИНАНСИРАНЕ

Нарастващият брой видими интерсекс активисти и създаването на интерсекс организации спомогнаха да се повиши информираността за проблемите, пред които са изправени интерсекс хората. Чрез това повишаване на осведомеността интерсекс активисти създадоха нагласа за промяна. Създателите на политики, правителствата и международните институции вече се интересуват как могат да гарантират защитата на човешките права на интерсекс хората. Колкото и добре дошло да е това, то води до голямо натоварване на интерсекс активисти и организации, които работят с минимални (или несъществуващи) бюджети.

Според проучване от 2013 г., проведено на тема "Състоянието на Транс* и Интерсекс организациите"¹⁴, тези организации са недостатъчно финансирани по целия свят, включително и в Европа.

Установено е, че организациите и групите за

човешки права на Интерсекс имат среден годишен бюджет от \$ 0 до \$ 5 000; бюджет, който в никакъв случай не съответства на нарастващото поле за действие. Въпреки че ситуацията леко се е подобрила след създаването на „Астраеа интерсекс фонд за човешки права“¹⁵ през 2015 г. Всички интерсекс организации в Европа се борят с липсата на ресурси. За да могат тези организации да подкрепят политиките, е необходимо да се подкрепят техният капацитет.

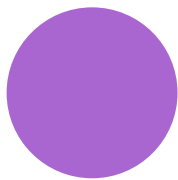
Интерсекс организациите са от ключово значение за осигуряването на опит и експертна подкрепа по отношение на житейските преживявания на интерсекс хората. Когато работят за защитата на основните права на интерсекс хората, европейските институции, правителствата и органите по въпросите на равенството трябва да работят с интерсекс организации.

¹⁴ Състоянието на Транс* и Интерсекс организациите. Доклад за по-голяма подкрепа за развиващите се, но недостатъчно финансирани движения за правата на човека. Публикувано от Глобалното действие за транс-равенство заедно с американската еврейска световна служба и Сила в Бройката. http://ajws.org/wp-content/uploads/2015/05/ajws_trans-intersex-funding-report.pdf

¹⁵ Първият по рода си фондация "Астраеа - лесбийска фондация за правосъдие" - Фонд за интерсекс човешки права" подкрепя организации, проекти и кампании, водени от интерсекс активисти, работещи за гарантиране на човешките права, телесната автономия, физическата цялост и самоопределянето на интерсекс хора по света.

ЧЕСТО ЗАДАВАНИ ВЪПРОСИ

КОЛКО ХОРА СА ИНТЕРСЕКС

Прецизни оценки говорят за 1 на 2000, 1 на 4000, 1 на 5000 или по-малко, в зависимост от вариацията, върху която се фокусират. Обаче, ново холандско проучване сравнява съществуващите медицински източници и установява много по-високо разпространение. Общото разпространение е 0.5078%. Това означава, че 1 човек от 200 има вариация на сексуалните характеристики, която според медицинската норма попада в категорията "Разстройство на сексуалното развитие" и "се нуждае" от медицинско внимание като спешен психосоциален случай.

ИНТЕРСЕКС ХОРАТА САМООПРЕДЕЛЯТ ЛИ СЕ КАТО МЪЖЕ ИЛИ ЖЕНИ, ИЛИ КАТО ИНТЕРСЕКС/ ТРЕТИ ПОЛ?

Съгласно съществуващата статистика, повечето интерсекс индивиди имат мъжка или женска полова идентичност и това предполага, че те се идентифицират като мъже или жени. Въпреки това, тъй като интерсекс хората обикновено са принудени чрез медицинска намеса и чрез социален натиск да се представят като "мъже" или "жени", разработването на полова идентичност, различна от мъж или жена, може да бъде особено предизвикателство.

АКО НЯКОЙ Е ИНТЕРСЕКС, ТОВА ЗНАЧИ ЛИ ЧЕ ПОЛЪТ МУ Е НЕУСТАНОВЕН/ НЕЯСЕН/ НЕИЗВЕСТЕН?

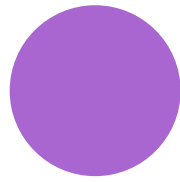
Не. Само и единствено сегашната практика да се разпознават само два пола, мъжки и женски, води до категоризирането на интерсекс като "неспецифичен". Представянето на интерсекс като неясен или неизвестен пол е неуважително и лишава интерсекс хората от същността на тяхното тяло. Тази фалшива преценка също така води до факта, че тяхното право на телесна цялост често бива нарушено от медицинско лечение без тяхното съгласие.

ИНТЕРСЕКС ПОЛОВА ИДЕНТИЧНОСТ ЛИ Е?

Хората с интерсекс тяло могат да имат също толкова полова идентичност (както и сексуални ориентации) колкото хората, които не са с интерсекс тяло. Някои интерсекс хора имат интерсекс полова идентичност.

Интерсекс хората все още са невидими в нашето общество. Хората, които нямат интерсекс тяло и искат да използват "интерсекс", за да опишат своята полова идентичност, трябва да са наясно с факта, че за съжаление те всъщност правят по-невидими нарушенията на правата на човека на интерсекс хората.

КАКВО ОЗНАЧАВА РАЗСТРОЙСТВО НА ПОЛОВОТО РАЗВИТИЕ (DSD)

Това е медицински термин, покриващ всички интерсекс състояния, въведен през 2006 г. от Декларацията за консенсус на клиниците. Заедно с новите категории синдроми, той заменя по-старите медицински термини. Терминът говори за интерсекс полова характеристики като характеристики, които се "отклоняват" от нормата на мъжките и женските тела и поради това трябва да бъдат "разяснени" или "установени".

Идеята за "разстройство на сексуалното развитие" патологизира интерсекс хората и техните тела.

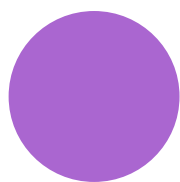
DSD език се използва като оправдание за "нормализиращите" медицинските лечения, които да променят интерсекс телата съобразно медицинските и социалните норми. В стремежа си да избегнат патологизиращите конотации на "разстройство", някои лекари дефинират РСР като "различия при" или "разнообразие сред" половото развитие.

¹⁴ Състоянието на Транс* и Интерсекс организациите. Доклад за по-голяма подкрепа за развиващите се, но недостатъчно финансирани движения за правата на човека. Публикувано от Глобалното действие за транс-равенство заедно с американската еврейска световна служба и Сила в Бройката. http://ajws.org/wp-content/uploads/2015/05/ajws_trans-intersex-funding-report.pdf

¹⁵ Първият по рода си фондация "Астрава - лесбийска фондация за правосъдие" - Фонд за интерсекс човешки права" подкрепя организации, проекти и кампании, водени от интерсекс активисти, работещи за гарантиране на човешките права, телесната автономия, физическата цялост и самоопределението на интерсекс хора по света.

¹⁶ Холандски институт за социологически изследвания: Живееното с интерсекс/ РСР Проучвателно изследване на социалното положение на лица с интерсекс/ РСР. Написано от Джантин ван Лисбънк. 2014 (виж: Приложение Б Таблица за преобладаване за интерсекс/ РСР).

КОИ СА ВАЖНИТЕ РАЗЛИКИ И ПРИЛИКИ МЕЖДУ ИНТЕРСЕКС И ТРАНС ХОРАТА?

НАЙ-ВАЖНИТЕ РАЗЛИКИ СА:

- Интерсекс хората са подложени на инвазивно, необратимо лечение **без тяхното съгласие**. Транс хората често търсят медицински интервенции, за да приспособят тялото си към половата си идентичност, но се сблъскват с проблеми при получаването на необходимата медицинска помощ.
- Интерсекс е за тялото: да бъдеш интерсекс означава да се родиш със **полови характеристики**, които **не отговарят** на медицинските и обществени норми на така наречените мъжки и женски тела. Транс е за полова идентичност: транс означава да имаш полова идентичност, която е различна от биологичния/ социалния пол, записан при раждането. Повечето хора, които са транс, са родени с тяло, което отговаря на медицинските и обществени норми на така наречените мъжки и женски тела.

ОБЪРНЕТЕ ВНИМАНИЕ!

Интерсекс индивидите могат да имат полова идентичност, която не съответства на пола, който им е бил зададен при раждането. В резултат на това те могат да решат да използват правните механизми, налични в тяхната страна, за да приспособят своето име, графата за пола и / или тяло си към своята лична зона за комфорт. Много често на разположение са само механизми, които се предоставят на транс хората. На практика, обаче, достъпът до тези механизми може да бъде възпрепятстван за някои интерсекс хора, в зависимост от правните или други изисквания за всяка от тези стъпки в тяхната гържава.

НАЙ-ВАЖНИТЕ ПРИЛИКИ СА:

- И на двете състояния не се признава основно право на самоопределение. На интерсекс хората защото са подложени на инвазивно лечение без тяхното съгласие; а при транс хората понеже те често са изправени пред огромни препятствия при получаването на необходимата медицинска помощ, както и признаването на техния пол.
- И двете състояния се считат за "разстройство" в съответствие с медицинските указания, протоколи и класификации (въпреки че транс хората биват категоризирани с "психологическо разстройство", докато интерсекс с "физическо разстройство")
- И двете състояния търпят дискриминация и нарушения на правата на човека в едно общество, където преобладава дихотомията на мъжете и жените, напр. в училище, на работното място или при практикуване на спорт.

АКО ЛЕКАРИТЕ КАЖАТ, ЧЕ 'ИСТИНСКИЯ' ПОЛ НА ДАДЕНО ДЕТЕ Е МЪЖКИ ИЛИ ЖЕНСКИ, ЩЕ ИМА ЛИ ПОЛЗА ТОВА ДЕТЕ ОТ ПРОЦЕДУРИ, КОИТО ДА ПРОМЕНЯТ НЕГОВОТО ИНТЕРСЕКС ТЯЛО КЪМ 'ИСТИНСКИЯ' ПОЛ?

НЕВЪЗМОЖНО Е ДА СЕ ИДЕНТИФИЦИРА 'ИСТИНСКИЯ' ПОЛ В МОМЕНТА НА РАЖДАНЕТО!

Двете категории привидно "истински" пол (т.е. мъже и жени) не отразяват целия спектър от полови характеристики. Леченията, които имат за цел изкуствено да променят половите характеристики на детето в посока на жена или мъж, са явно нарушение на правото на детето на физическа автономия и телесна цялост. Освен това Комитетът на ООН за правата на детето осъди "медицински ненужни хирургически и други процедури при интерсекс деца, без тяхното информирано съгласие, които често водят до необратими последици и могат да причинят тежко

физическо и психическо страдание" като вредни практики¹⁷ и явни нарушения на човешките права на детето.

Също така е невъзможно да се предвиди бъдещата полова идентичност на всяко дете, включително интерсекс деца.¹⁸ Интерсекс хората биха могли в по-късен етап от живота си да решат да преминат лечение, за да приведат телата си в съответствие с половата си идентичност. Но само те самите трябва да вземат тези информирани решения.

ИСТИНА ЛИ Е, ЧЕ МЕДИЦИНСКИТЕ ЛИЦА ВСЕ ПОВЕЧЕ И ПОВЕЧЕ СЕ ВЪЗДЪРЖАТ ОТ ИЗВЪРШВАНЕТО НА ИЗЛИШНИ ХИРУРГИЧЕСКИ НАМЕСИ?

Съществува нарастваща информираност сред практикуващите, че операциите при интерсекс деца трябва да бъдат отложени до момент, когато детето може да реши само за себе си. Това мислене обаче не се отнася за всички интерсекс деца. В медицинската институция има тенденция да запази тази предпазливост само за някои интерсекс вариации и DSD диагнози (напр. интерсекс индивиди, диагностицирани с PAIS¹⁹). Други интерсекс индивиди (напр. интерсекс деца с XX-хромозом и диагноза ВНХ²⁰) все още се считат за "благодетелствани" от ранно инвазивно козметично лечение.

На практика някои медицински специалисти сега

твърдят, че вече не оперират интерсекс деца, определяйки "интерсекс" деца, чиито пол считат за неопределяем. Всъщност те все още извършват хирургични операции на интерсекс деца; те работят върху онези, чиито пол считат за определяем според медицински критерии. От съществено значение е да се разбере, че лечения без съгласие, провеждани в последно споменатата група, са дълбоко инвазивни лечения, които водят до белези, загуба на усещане, множество последващи операции, проблеми с хормоналния баланс, травми и други физически и психически увреждания.

Изследванията показват, че родителите често са

¹⁷ CRC/C/CH/CO/2-4, para. 42.

¹⁸ От участниците в проучване на медицински изследвания на интерсекс лица на 12 и повече години с различни диагнози, свързани с РСР, значителен процент отхвърлиха пола, който им е бил назначен при раждането. Вместо да признаят, че назначаването очевидно е било погрешно, изследователите интерпретират констатациите като джендър дисфория. Вижте: de Vries A, Doreleijers T, Cohen-Kettenis P. Разстройства на сексуалното развитие и половата идентичност в юношешвото и зрелостта: разбиране на развитието на полова идентичност и нейните клинични последици. Педиатрични ендокринологични прегледи. 2007;4(4):343-351.

¹⁹ PAIS означава Синдром на Пълна Андрогенна Нечувствителност.

²⁰ ВНХ означава Вродена набъббречна хиперплазия.

ЗАЩО РОДИТЕЛИТЕ СЕ СЪГЛАСЯВАТ НА ТАКИВА ИНТЕРВЕНЦИИ?

зле информирани и са подложени на натиск по време на търсенето на съгласие. Те не винаги разполагат с достатъчно време или информация, за да предоставят истинско информирано съгласие.²¹ Медицинските специалисти могат бързо да предложат "коригиращи" операции и лечения, насочени към "нормализиране" на пола на детето, дори когато такива операции са

ненужни и просто козметични.²² Тези родители, на които е предоставена стриктно медицинска информация, са почти трикратно по-склонни да се съгласят на операцията, отколкото тези, които получават информация в не толкова стриктно медицинска форма.²³

ИСКАТ ЛИ ИНТЕРСЕКС ХОРАТА В ПАСПОРТИТЕ ИМ ДА ПИШЕ Х КАТО ОТРАЖЕНИЕ НА РАЗЛИКАТА В ПОЛОВИТЕ ИМ ХАРАКТЕРИСТИКИ?

Това зависи от индивида. По-голямата част от интерсекс хората нямат проблем с поставянето на мъжки или женски в графата пол в техните официални документи, дори и да не отразяват тяхната полова идентичност. Независимо от това дали са интерсекс

или не, всички лица трябва да разполагат с опции, различни от "мъжки" и "женски", а официалните документи следва да бъдат променяни чрез обикновена административна процедура по искане на съответното лице.

ПРЕПОРЪЧВАТЕ ЛИ В ДОКУМЕНТИТЕ НА ИНТЕРСЕКС ДЕЦА ДА СЕ ПИШЕ ТРЕТИ ПОЛ ИЛИ ДА СЕ ОСТАВЯ КАТЕГОРИЯТА ПРАЗНА?

Не, не, когато тази опция е задължителна за интерсекс децата и не е достъпна за всички останали деца. Задаването на трети пол по закон на интерсекс дете ще издаде детето като интерсекс във всяка ситуация, в която трябва да бъде показан неговият акт за раждане. Ако тази опция е достъпна само за интерсекс деца, това е просто още един етикет, който ги отделя от останалата част от обществото. В резултат на това натискът върху родителите да изберат медицински мерки, за да направят детето да отговаря на условията за една от двете категории (мъже и жени), може всъщност да се увеличи.²⁴

Вместо това предоставянето на възможността всички родители да оставят графата пол в документите на детето отворена би насърчило равенството между всички биологични и психо-социални полове. Това подобрява ситуацията и за интерсекс децата, и за децата, които не са интерсекс. Докато тази възможност не стане налична, ОИЕ Европа препоръчва регистрирането на интерсекс деца като жени или мъже, с ясното знание, че като всички хора те могат да узраснат и да започнат да се идентифицират с различен биологичен или психо-социален пол.

²¹ Щат Виктория, Министерство на Здравеопазването (2013), Принципи за взимане на решения при грижата за новородени, деца и подрасващи с интерсекс състояния. параграф. 2

²² Шарлът Грийнфийлд (8/7/2014), Трябва ли да 'поправим' интерсекс децата?, Атлантикът <http://www.theatlantic.com/health/archive/2014/07/should-we-fix-intersex-children/373536/>

²³ Jürg C. Streuli, Effy Vayena, Yvonne Cavicchia-Balmer & Johannes Huber (2013), Въздействие върху родителите: Въздействие на контрастното професионално консултиране върху вземането на решения от родителите за деца с нарушения на сексуалното развитие, Журнал за полова медицина, Том. 8 Номер. 3, страници. 1953–1960 <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/23742202>

²⁴ За подробности вижте също ОИЕ Германия: Блъф пакет за "Интерсекс": Оставянето на графата пол празна не е опция <http://oieurope.org/bluff-package-for-inter-leaving-sex-entry-open-is-not-an-option/>

КАК МОЖЕ ИНТЕРСЕКС ДА СЕ ВКЛЮЧИ В ЗАКОНИТЕ ЗА ЗАЩИТА ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ?

ОИЕ Еуропа и нейните национални организации-членове препоръчват приемането на антидискриминационно законодателство въз основа на "полови характеристики" – независимо от специфичния вид или конфигурация на тези характеристики. Малтийският Закон за полова идентичност, изразяване на полова принадлежност и полови характеристики, който определя "половите

характеристики" като защитена територия, понастоящем е най-добрият пример в световен мащаб за това как да се гарантира защитата на интерсекс лица.

Ако не е налице основанието за "полови характеристики", правата на хората с вариации на половите характеристики трябва да бъдат защитени, като изрично ги включим в категорията "пол".

ИНТЕРСЕКС НЕ ВЛИЗА ЛИ В СЕКСУАЛНА ОРИЕНТАЦИЯ И ПОЛОВА ИДЕНТИЧНОСТ (SOGI)?

Не. Не съществува връзка между специфични полови белези, полова идентичност и / или сексуална ориентация.

Подобно на жените или транс хората, интерсекс хората са дискриминирани или стигматизирани предимно в резултат на половите стереотипи, които продължават да имат превес в нашите общества. Най-належащите проблеми при интерсекс са нежеланите и принудителни медицински интервенции при интерсекс тела, извършени без съгласие. Съществуващото европейско и вътрешно законодателство, което защитава правата на лесбийките, гейовете, бисексуалните и транс лица въз основа на сексуална ориентация или полова идентичност, не разглежда този въпрос.

Съществуват обаче проблеми на структурна, както и на индивидуална дискриминация, на тормоз и насилие на база на физическия облик и изразяването на пола, които интерсекс хората споделят с транс хората. Ето защо някои гържави-членки изрично са включили интерсекс (напр. законодателството за престъпленията от омраза) под егидата на СОПИ [Сексуална Ориентация и Полова Идентичност].²⁵

В такива случаи ОИЕ Еуропа препоръчва да се разшири съкращението SOGI (СОПИ) до SOGIESC (СОПИХИ), за да се включат изрично половите характеристики SC (ПХ) под този чадър, заедно със сексуалната ориентация SO (СО), половата идентичност G (ПИ) и изразяването на пола E (ИП).

²⁵ Вижте Секция 1 от този документ: Юридическата ситуация в Европа

**КАК
МОЖЕТЕ
ДА
ПОМОГНЕТЕ?**

ИМА НЯКОЛКО ЛЕСНИ НЕЩА, КОИТО МОЖЕТЕ ДА НАПРАВИТЕ ЗА ДА ПОМОГНЕТЕ:

ГОВОРЕТЕ ЗА ИНТЕРСЕКС!

Липсата на знания е една от основните причини за нарушенията на човешките права и дискриминацията, с която се сблъскват интерсекс хората. Разпространявайки гумата за съществуването на интерсекс хора, нарушенията на правата на човека и дискриминацията, с която те се сблъскват, вие работите, за да направите обществото по-безопасно и по-приветливо място за интерсекс хората. Това включва видимото наличие на интерсекс хора чрез интегриране на интерсекс въпроси във всички области на живота и политиката.

СЪЗДАЙТЕ БЕЗОПАСНА ЗОНА ЗА ИНТЕРСЕКС ХОРАТА!

Много е вероятно вече да имате интерсекс хора във вашата организация, на вашето работно място или дори сред вашите приятели и семейство; затова създаването на безопасно място те да разкрият себе си е от решаващо значение. Тези хора може да не се чувстват достатъчно сигурни, за да се разкрият. Понякога самият интерсекс човек не знае, че е интерсекс.

Един добър начин да бъдете отворени е да добавите "И", но само ако сте готови да работите за правата на интерсекс хората. Не добавете друга буква към акронима просто така. Като добавите тази буква, бъдете наясно с интерсекс разнообразието! Не всички интерсекс хора са куиър. Уверете се, че предоставяте пространства, където интерсекс хората да се чувстват комфортно със своята самоличност, включително ако не са ЛГБТ.

ИНТЕГРИРАЙТЕ 'И'-ТО В РАБОТАТА СИ!

Информирайте колегите си и членовете на вашите мрежи за проблемите на интерсекс правата на човека. Като първа стъпка можете да помислите да поискате интерсекс активисти, ако могат да ви предоставят обучение или съвети. Това ще ви помогне да разберете по-добре интерсекс проблемите, предизвикателствата, пред които са изправени интерсекс организациите, и как можете ефективно да работите за подобряване на ситуацията на интерсекс хората във вашата държава.

Прочитането на този инструментариум е добра първа стъпка. Но има много повече неща, които могат

да бъдат намерени в тези страници. Вижте забележките в задната част на инструментариума за допълнителна информация. Прочетете уебсайтовете на OII Europe и ILGA-Eвропа за редовно актуализирана информация за текущите събития. Исканията, формулирани в "Декларацията на Малта" (2013 г.), са ключовите изисквания на европейската, но и международната общност за правата на човека. "Изявлението за Рига" (2014 г.) обхваща целите на европейското движение за човешките права. Съобразяването с тези два документа е правилното нещо, което трябва да направите.

ПОДКРЕПЯЙТЕ ИНТЕРСЕКС АКТИВИСТИ И НПО-ТА!

Да бъдеш видимо интерсекс е все още много трудна задача в цяла Европа. Независимо от това, броят на интерсекс активисти и организации в Европа нараства, но всички те работят с почти никакво или много ограничено финансиране. Да станеш интерсекс активист най-често означава да загубиш шанса да имаш редовен доход. Поради липсата на финансиране, от Вас се очаква да предоставите безплатно професионален и високоспециализиран опит. Помагането на интерсекс активисти и неправителствените организации да изпълняват финансово задачата си е от ключово значение, за да

се гарантира, че те могат да споделят своя уникален опит.

Застъпническата работа през последните няколко години произвежда първите си успехи. Сега е моментът, когато наистина са необходими ресурси, за да стане работата устойчива и ефективна. Ако имате финансовите средства за подкрепа на интерсекс организации за защита на правата на човека, това е чудесен начин да помогнете. Това може да бъде много малка специализирана подкрепа за определени задачи или пътувания, а също и по-продължителна подкрепа на движението.

“НИЩО ЗА НАС БЕЗ НАС”!

Работете с интерсекс НПО-та и им помогнете да създават нови съюзи. Организацията за човешки права на интерсекс хора са най-добрият контакт за получаване на актуална информация за нарушенията на правата на човека, с които те се сблъскват. Организацията имат дългогодишен опит в защитата на интерсекс права на човека.

Свържете се с вашата национална интерсекс НПО или ОИЕ Еуропа и предложете вашата помощ. Попитайте ги кои стратегии преследват и как можете да помогнете в постигането на техните цели. Това може да включва прости задачи, като редовно изпращане на материали до вашите пощенски списъци, споделяне на информация във Facebook или свързване с политици, политически партии, органи по въпросите на равенството, лидери на общественото мнение,

практикуващи лекари/адвокати, основни организации за правата на човека и други заинтересовани страни.

Когато мислите да се ангажирате с конкретни действия в областта на законодателните, парламентарните или съдебните процедури, силно препоръчваме да се свържете с вашата национална международна неправителствена организация за правата на човека или, ако нямате, с ОИЕ Еуропа. По-вероятно е тези организации да бъдат добре информирани за текущите национални и международни събития. Ако нямате този опит в рамките на вашата неправителствена организация, тогава съвместната работа е начинът да спомогнете за подобряването на положението на интерсекс хората във вашата страна.

ИЗПОЛЗВАЙТЕ СТАНДАРТИТЕ И ИНСТРУМЕНТИТЕ ЗА ЧОВЕШКИ ПРАВА!

Популяризирайте изявленията на международните органи за интерсекс правата на човека. Насърчаването на всички заинтересовани страни да изпълняват препоръките на комисаря на Съвета на Европа по въпросите на правата на човека е много полезно.

Наблюдавайте положението с човешките права на интерсекс хората във вашата страна. Помогнете на интерсекс хора да докладват нарушенията на правата на човека и дискриминационните практики, с които се сблъскват, пред вашата национална организация за връзки с правата на човека и вашия национален орган по въпросите на равенството. На международно ниво има много инструменти, които могат да бъдат използвани.

Например, ако живеете в държава-членка на ЕС, можете да помогнете на интерсекс активисти да събират данни за докладите на Агенцията на ЕС за основните права. На ниво Съвет на Европа можете да помогнете на ОИЕ Европа и ILGA-Европа да изпращат

информация на Европейската комисия срещу расизма и нетолерантността (ЕКРН) за периодичните си доклади по държави.

От 2008 г. преговарящите органи на ООН се оказаха от изключителна важност за повишаване на осведомеността за нарушения на правата на човека при интерсекс лица в международен план и в Европа. Ако пишете алтернативен доклад за периодичния преглед на окръга си, предложете на интерсекс организации възможност да напишат раздел за проблемите, свързани с правата на човека. Когато става дума за особено тежки и добре документирани нарушения, могат да се разглеждат случаи в рамките на Европейската конвенция за правата на човека, Европейската социална харта и прег Комитета по правата на човека на ООН. Потърсете съвет от ОИЕ Европа и ILGA-Европа. Във всички случаи, независимо дали са незагължителни препоръки или загължителни решения, мониторинг на процеса на изпълнение е жизненоважен.

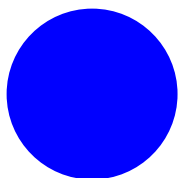
СЪВЕТИ ЗА ЛГБТ АКТИВИСТИ

Моля, не кандидатствайте за дългосрочно финансиране, само за да започнете работа по интерсекс проблем, особено ако нямате интерсекс ръководство във вашата организация.

Моля, имайте предвид, че нуждите на интерсекс хора се различават от потребностите на ЛГБ и Т. Не предприемайте действия, без да сте сигурни, че разбирате заложените на карта въпроси и по-широките последици от действията ви.

Не забравяйте, че много простото правило "Нищо за нас без нас!" се отнася и за интерсекс хора и техните съюзници.

ПРИЛОЖЕНИЯ

РАЗПОЗНАВАНЕ НА НАРУШЕНИЯТА НА ЧОВЕШКИТЕ ПРАВА – ПРЕПОРЪКИ ОТ МЕЖДУНАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ ЗА ЧОВЕШКИ ПРАВА ПО ТЕМАТА ЗА ИНТЕРСЕКС

През последните 10 години, повече от 15 международни представители за човешки права са дали изключително ясни препоръки, които искат от правителствата да прекратят медицинските интервенции при интерсекс лица, провеждани без тяхното съгласие.

- През 2011 г. Върховният комисар на ООН по правата на човека Нави Пилай в свое изявление пред Съвета по правата на човека изтъкна, че интерсекс геца са обект на дискриминация и медицински ненужни операции, извършени без тяхното съгласие или съгласието на техните родители.
- През същата година Комитетът на ООН за Премахване на Дискриминацията срещу Жените изрази загриженост, че интерсекс жените са "жертви на злоупотреби и малтретиране от страна на гоставчиците на здравни услуги"²⁶ в Коста Рика.
- Също така през 2011 г. Комитетът на ООН срещу изтезанията призова в прегледа си относно Германия да гарантира прилагането на "най-добрите практики за предоставяне на информирано съгласие за медицинско и хирургично лечение на интерсекс хора, включително пълна информация, устно и писмено, относно предложеното лечение, неговата обосновка и алтернативи" и да информират правилно интерсекс индивидите и техните родители за последиците от ненужното хирургическо и друго медицинско лечение. Освен това Комитетът поиска да се разследват случаите, при които е липсвало информирано съгласие и да се осигури поправка и адекватно обезщетение. И накрая, Комитетът прикани Германия да осигури адекватно обучение на медицинските и психологически специалисти относно обхвата на сексуалното и свързаното с него биологично и физическо разнообразие.²⁷
- Специалният докладчик на ООН за изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отношение или наказание Хуан Мендес потвърди (през 2013 г.) препоръките на Комитета срещу изтезанията, като призова всички гържави да отменят законите, позволяващи натрапчиво и необратимо лечение "включително принудителна генитално-нормализираща операция [и] принудителна стерилизация [...], когато се изпълняват или се прилагат без свободното и информирано съгласие на съответното лице" и да се осигури специална защита на лицата, които са част от маргинализирани групи.²⁸
- През 2014 г. Върховният комисар на ООН по правата на човека Нави Пилай отново подчерта, че "необратими операции и стерилизация продължават да се извършват при интерсекс деца без информираното им съгласие, което причинява доживотна вреда".²⁹
- Комитетът на ООН за правата на детето в прегледа си за Швейцария през 2014 г. призова страната да защитава правата на интерсекс геца за телесна неприкосновеност, автономия и самоопределение, да предотвратява ненужното медицинско или хирургично лечение и да предоставя на семействата на интерсекс деца подходяща консултация и подкрепа.³⁰

²⁶ CEDAW/C/CRI/CO/5-6, para. 40

²⁷ CAT/C/DEU/CO/5, para. 20

²⁸ A/HRC/19/41, para. 56

²⁹ <http://www.ohchr.org/en/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=14654&LangID=E>

³⁰ http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRC%2FCE%2FCO%2F2-4&Lang=en

- През 2014 г. комисарят по правата на човека на Съвета на Европа Нилс Мушинек публикува своя коментар по въпросите за правата на човека. Момче или момиче или човек – интерсекс хората нямат признание в Европа. В този документ комисарят потвърди, че "ранните нормализиращи лечения не зачитат правата на интерсекс лицата за самоопределение и физическа неприкосновеност" и че "опълномощеното съгласие, дадено от родителите, може да не е дадено свободно и да не е напълно информирано и не може да вземе предвид интересите на детето в дългосрочен план".³¹
- През същата година седем органа на ООН, някои от които преди не бяха давали изявления по интерсекс въпроси, издадоха междуведомствено изявление, описващо операции на интерсекс бебета, ненужни от медицинска гледна точка, извършени без съгласие, с чисто козметична цел, като нарушения на правата на човека.³²
- Само през 2015 г. три от органите на ООН призоваха седем държавни партии, четири от които в Европа, да защитят физическата неприкосновеност, телесната автономия и правото на самоопределяне на интерсекс лица. Препоръката включваше призив за предприемане на "необходимите законодателни, административни и други мерки за гарантиране на зачитането на физическата неприкосновеност и автономност на интерсекс лица и за гарантиране, че никой не е погложен по време на невръстна или детска възраст на неналежащи медицински или хирургически процедури, решаващи пола на детето".³³
- Също през 2015 г. Върховният комисар по правата на човека на ООН, Зеуд Ра'аг Ал Хюсеин, адресира нарушенията на правата на човека, с които се сблъскват интерсекс хората, в речта си за встъпително слово към 30-ия Съвет по правата на човека, като подчерта, че интерсекс деца и възрастни "често са подложени на принудителна стерилизация и други ненужни и необратими операции и страдат от дискриминация в училищата, работните места и други места", тъй като телата им не отговарят на типичните определения за мъжки или женски.³⁴
- По-рано същата година Службата на Върховния комисар за правата на човека вече публикуваше информационен лист за "Интерсекс" като част от кампанията на ООН за свобода и равенство, в който беше включен обширен списък от идеи за действие, насочени към държавите, медиите и широката общественост.³⁵
- През 2015 г. комисарят по правата на човека на Съвета на Европа Нилс Мушинек публикува своя доклад "Човешки права и интерсекс хора", който призовава държавите-членки "да прекратят медицински ненужното 'нормализиращо' лечение на интерсекс лица, когато то се насилва или прилага без свободното и пълно информирано съгласие на заинтересованото лице" и да осигурят начини за защита от дискриминация на интерсекс лица, адекватно признаване на техния пол в официалните документи и достъп до правосъдие.³⁶
- Агенцията на Европейския съюз за основните права се присъедини към препоръките на Комисаря, като публикува свой фокус доклад "Ситуацията на основните права на интерсекс хората". Констатациите на Агенцията потвърдиха загрижеността, изразена от надправителствените НПО-та за правата на човека, като заявиха, че в "най-малко 21 държави-членки се извършват полово 'нормализиращи' хирургически интервенции при интерсекс деца", а в "осем държави-членки законният представител може да даде съгласието си за полово 'нормализиращи' медицински интервенции независимо от способността на детето да решава". Агенцията заключи, че професионалистите в областта на правосъдието и медиите не разполагат с познания за основните права на интерсекс лица, особено децата, и подчертават, че "държавите-членки трябва да избягват полово 'нормализиращи' лечения на интерсекс хора без съгласието им. Докладът също така посочва, че интерсекс се отнася до половите характеристики и следователно е по-добре да бъде обхванат от категорията "пол", отколкото въз основа на сексуална ориентация и / или полова идентичност. По отношение на графата за пол в официалните документи Агенцията препоръча да се преразгледат действащите закони и практики, за да се защитят по-добре интерсекс хората."³⁷

³¹ <http://www.coe.int/hu/web/commissioner/-/a-boy-or-a-girl-or-a-person-intersex-people-lack-recognition-in-euro-1>

³² http://www.who.int/reproductivehealth/publications/gender_rights/eliminating-forced-sterilization/en/

³³ Комитет за правата на децата извършващ наблюдения в Швейцария (CRC/C/CHE/CO/2-4), Комитет за правата на хората с увреждания извършващ наблюдения в Германия (CRPD/C/DEU/CO/1), Комитет срещу изтезанията извършващ наблюдения в Австрия (CAT/C/AUT/CO/6), Дания (CAT/C/DNK/CO/6-7) и Швейцария (CAT/C/CHE/CO/7).

³³ <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=16414&LangID=E#sthash.q0fjniwo.dpuf>

³³ https://unfe.org/system/unfe-65-Intersex_Factsheet_ENGLISH.pdf

<https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?command=com.instranet.CmdBlobGet&InstranetImage=2768767&SecMode=1&DocId=2282716&Useage=>

ПРЕПОРЪКИТЕ НА КОМИСАРЯ ПО ЧОВЕШКИ ПРАВА КЪМ СЪВЕТА НА ЕВРОПА

- » Преустановяване на ненужното медицинско лечение и хирургическа интервенция на хора без тяхното съгласие
- » Спазвайте правото на интерсекс лица да не бъдат подлагани на задаване на пола
- » Преглеждане на медицинските класификации, които патологизират интерсекс хората
- » Подобряване на правото и политиката за улесняване на юридическото признаване на интерсекс лица в официални документи, като се зачита тяхното право на самоопределение
- » Гарантиране, че националното законодателство за равно третиране и престъпления, свързани с омраза, защитава интерсекс лица
- » Даване на интерсекс хората пълен достъп до техните медицински досиета
- » Необходими са по-задълбочени проучвания за адекватно справяне с дискриминацията и други нарушения на човешките права на интерсекс лица
- » Повишаване на обществената осведоменост и подобряване на професионалното обучение относно често срещаните от интерсекс хора проблеми
- » Привличане на интерсекс хора в разработването на мерки за справяне с тези проблеми
- » Подобряване на консултирането на интерсекс деца и техните родители
- » Улесняване на достъпа на интерсекс лица до правосъдие и разследване и признаване на минали нарушения на правата на човека

ВРЪЗКИ, РЕСУРСИ И КОНТАКТИ

ИСКАНИЯ И ЦЕЛИ НА ИНТЕРСЕКС ДВИЖЕНИЕТО

Декларация на Малта (Публично изявление от Тия международен интерсекс форум, Валета, Малта, 2013)
<http://oiieurope.org/public-statement-by-the-third-international-intersex-forum/>

Изявление от Рига (Изявление от европейското интерсекс събрание в Рига, 2014)
<http://oiieurope.org/statement-of-the-european-intersex-meeting-in-riga-2014/>

СЗО/МЕЖДУНАРОДНА КЛАСИФИКАЦИЯ НА БОЛЕСТИТЕ, ПРАБОТКА ICD (МКБ)

Интерсекс въпроси в Международната Класификация на Болестите: преработка.
<http://transactivists.org/2015/10/26/intersex-issues-in-the-international-classification-of-diseases-icd/>

ИНТЕРСЕКС И ИНВАЛИДНОСТ

OII Europe (2015): Изявление на OII Europe относно Интерсекс, Инвалидност и конвенцията на ООН за правата на хората с инвалидност.
http://oiieurope.org/wp-content/uploads/2015/05/CRPD_2015_Statement_OII_Europe.pdf

ТРУДОУСТРОЕНОСТ

OII Австралия, Гордост в разнообразието (2014): Наръчник на работодателите за включване на интерсекс на работното място
<https://oii.org.au/wp-content/uploads/key/Employer-Guide-Intersex-Inclusion.pdf>

ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И ПОЛИТИКИ

Малтийския закон за полова идентичност, израз на половата принадлежност и полови характеристики (2015)
<http://justiceservices.gov.mt/DownloadDocument.aspx?app=lom&itemid=12312&l=1>

Малтийската образователна политика как да бъдат адресирани нуждите на транс, интерсекс и полово-вариращи ученици (2015)
<http://education.gov.mt/en/resources/News/Pages/News%20items/Imniedi-d-dokument-%E2%80%98Trans,-Gender-Variantand-Intersex-Students-in-Schools%E2%80%99.aspx>

ДОКЛАДИ ЗА ЧОВЕШКИТЕ ПРАВА НА ИНТЕРСЕКС ХОРАТА

Човешки права и интерсекс хората. Доклад по въпрос, издаден от Комисаря за човешки права към Съвета на Европа (2015)

<https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CommDH/IssuePaper%282015%291&Language=lanEnglish&Ver=original>

ЕС Агенция за фундаментални права (2015): Ситуацията с фундаменталните права на интерсекс хората

<http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2015-focus-04-intersex.pdf>

ООН (2015): Човешките права на интерсекс хората (Отделно събитие по време на 30тата сесия на Съвета за човешки права през септември 2015)

<https://www.youtube.com/watch?v=uPGOnBSYb0c#t=20>

24. GMFK Konferenz (2014): Top 8.1: Rechte intersexueller Menschen wahren und Diskriminierung beenden – insbesondere Schutz der körperlichen Unversehrtheit

http://www.gleichstellungsministerkonferenz.de/documents/2014_10_13_Beschluesse_GESAMT_Extern.pdf

Комисаря за човешки права към Съвета на Европа (2014): Коментар към човешките права: момче, момиче или човек - интерсекс хората не са признати в Европа

<http://www.coe.int/hu/web/commissioner/-/a-boy-or-a-girl-or-a-person-intersex-people-lack-recognition-in-euro-1>

ООН (2014): Интерсекс хората и човешките права: Нарушения, Мнения и Визии. (Отделно събитие в ООН преди 25тата сесия на Съвета за човешки права през март 2014)

<http://youtu.be/hhTYYqCv7gE>

Парламентарна асамблея на съвета на Европа (2013): Правото на децата за физическа неприкосновеност

<http://assembly.coe.int/ASP/Doc/XrefViewPDF.asp?FileID=20174&Language=en>

Генерална асамблея на ООН (2013): Доклад на специалния докладчик относно изтезанията и други жестоки, нечовешки или деградиращи отношения или наказания, Хуан Е. Мендес

http://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/HRCouncil/RegularSession/Session22/A.HRC.22.53_English.pdf

Дан Кристиян Гатас (2013): Човешки права сред половете: Предварителен преглед на житейските условия на интер* индивиди. Редактирано от фондация Хайнрих Бьол. Берлин

<http://www.boell.de/en/2013/10/21/human-rights-between-sexes>

Швейцарска национална консултативна комисия по биомедицинска етика: относно управлението на различията в сексуалното развитие Становище № 20/2012. Етичните въпроси, свързани с "интерсекс"

http://www.nek-cne.ch/fileadmin/nek-cne-dateien/Themen/Stellungnahmen/en/NEK_Intersexualitaet_En.pdf

Комисия за човешки права Сан Франциско (2005): Изследване на човешките права при медицинската "нормализация" на интерсекс хората (2005)

http://www.isna.org/files/SFHRC_Intersex_Report.pdf

Това е само извадка. Може да намерите по-изчерпателен и редовно обновяван списък с резолюции, доклади и препоръки, включително препоръки от ООН, на www.oieurope.org

ФИЛМИ, СТАТИИ И КНИГИ

Мауро Кабрал (2015): Белезите по нашите тела (Статия публикувана относно Международен ден за интерсекс осведоменост, 26ти октомври <http://intersexday.org/en/mauro-cabral-marks-bodies/>)

Inter – Erfahrungen intergeschlechtlicher Menschen in der Welt der zwei Geschlechter (2013, ed. by Barth, Ghattas, Bottger, Schneider), колекция есета и разговори относно преживяванията на интерсекс индивиди от 5 континента.

Intersexion (Документален филм включващ разнообразни истории от животите на интерсекс хора, Нова Зеландия, 2012)

Orchids, Моето Интерсекс Приключение (Автобиографичен документален филм за интерсекс кинодеец, Австралия, 2010)

Interdicciones – Escrituras de la Intersexualidad en Castellano (2009, ed. by M. Cabral), колекция от есета и разговори относно преживяванията на интерсекс хора от Латинска Америка и Испания.

XXY (Драма относно подрастващ интерсекс индивид, Аржентина, Испания, Франция, 2007)

Octopusalarm (OT: Tintenfischalarm, първия европейски документален филм за интерсекс човек, Австрия, 2006)

Хермафродитите говорят! (Документален филм от Първото Интерсекс Убежище 1995, САЩ 1996, https://www.youtube.com/watch?v=VMER3_nx1N0)

УЕБСАЙТОВЕ

www.oii europe.org

www.intervisibility.eu

www.intersexday.org

www.interfaceproject.org

www.ilga-europe.org/what-we-do/our-advocacy-work/trans-and-intersex/intersex

Rue du Trône/Troonstraat 60
1050 Brussels
Belgium
www.ilga-europe.org

Organisation Intersex International Europe e. V. / OII Europe
Postfach 30 41 37
D-10756 Berlin
Germany
www.oii-europe.org

Фондация Ресурсен Център Билитис
1799 София
България
www.bilitis.org
bilitis@bilitis.org

Оригиналната английска версия
е финансирана от Европейският съюз

Българската версия се издава с подкрепата
на фондация Хайнрих Бьол
Heinrich Böll Stiftung e.V.

WWW.OIIEUROPE.ORG